

Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη	
Καθηγήτρια	Βυζαντινή
Ιστορίας	
Διεύθυνση: Τομέας Ιστορίας, Φιλοσοφική Σχολή, 4ο όροφος, Πανεπιστημιούπολη, 157 84 Αθήνα	
Τηλέφωνο: 2107277448	
Fax: 2107277682	
E-Mail: akolia@arch.uoa.gr	

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Μέση και Ύστερη περίοδος Βυζαντινής Αυτοκρατορίας – Πολιτική ιδεολογία – Οι αντιλήψεις των Βυζαντινών – Διεθνείς σχέσεις (ιδιαίτερα Βυζάντιο και Δύση, Βυζάντιο και Αραβες) – Το Βυζάντιο και ο πόλεμος.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Προπτυχιακά μαθήματα κορμού Βυζαντινής Ιστορίας. Ποικίλα θέματα σε προπτυχιακά («Ο κόσμος των βυζαντινών συγγραφέων», «Από τον Μιχαήλ Ψελλό έως τον Νικήτα Χωνιάτη», «Βυζάντιο και σταυροφορίες: προβλήματα ιδεολογίας και πολιτικής») και μεταπτυχιακά σεμινάρια [«Από τον Μιχαήλ Ψελλό έως τον Νικήτα Χωνιάτη», «Η ανατροπή της καθημερινής ζωής: Αλώσεις πόλεων και οι συνέπειές τους στην εξέλιξη των πόλεων και τη ζωή των κατοίκων τους κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο (7ος-11ος αι.) στην ανατολική Μεσόγειο (νησιά και παράκτιες περιοχές του ελλαδικού χώρου, Μικρά Ασία, Παλαιστίνη)].

Διεπιστημονικό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο «Νίκος Οικονομίδης», σε συνεργασία με Ευ. Χρυσό και Σοφία Καλοπίση-Βέρτη (2003- 2004, 2004-2005), με Σοφία Καλοπίση-Βέρτη και Χριστίνα Αγγελίδη (2008-2009), με Σοφία Καλοπίση-Βέρτη και Στ. Λαμπάκη (2011-2012, 2013-2014). Θέματα: «Η Τέταρτη Σταυροφορία, 1204», «Το Ιερόν Παλάτιον», «Το Βυζάντιο τον 11ο αιώνα: Εποχή κοινωνικών αλλαγών, εδαφικών ανακατατάξεων και άνθησης του πνευματικού βίου και της τέχνης», «Η περίοδος των Μακεδόνων (867-1056): εποχή κρατικής και εκκλησιαστικής ανασυγκρότησης, πολιτικής και πνευματικής ακμής και ακτινοβολίας», «Το

Βυζάντιο μεταξύ Ανατολής και Δύσης κατά την περίοδο των Κομνηνών και των Αγγέλων (1081-1204)».

Πρόγραμμα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών (e-learning) με θέμα «Ελληνισμός και Δύση», Ακαδημαϊκή Υπεύθυνη σε συνεργασία με Τ. Κόλια (2003 κ. εξ.).

Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος, βλ. Οδηγό Σπουδών του Τομέα Ιστορίας.

ΑΛΛΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Διεύθυνση Εργαστηρίου

Διευθύντρια του Εργαστηρίου Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (Σεπτέμβριος 2008-Μάρτιος 2010, Σεπτέμβριος 2010 κ. εξ.).

Διοικητική οργάνωση και ερευνητική στοχοποίηση των εργασιών του Εργαστηρίου:
α) ψηφιοποίηση και δημιουργία βάσης δεδομένων του αρχείου Σπ. Λάμπρου (στον διαδικτυακό τόπο <http://www.lamprosarcheio.noc.uoa.gr>), β) δημιουργία βάσης δεδομένων και ανάρτηση στο διαδίκτυο αρχείου σημειωμάτων ελληνικών κωδίκων, γ) δημιουργία βάσης δεδομένων και ανάρτηση στο διαδίκτυο αρχείου εκδεδομένων χριστιανικών και βυζαντινών επιγραφών με δυνατότητα αναζήτησης και ανάκτησης τόσο του κειμένου των επιγραφών όσο και επιλεγμένων στοιχείων, δ) ψηφιοποίηση και δημιουργία αρχείου με εικόνες, χάρτες, νομίσματα, σφραγίδες κ.α. που αφορούν στον δημόσιο και ιδιωτικό βίο των Βυζαντινών, για χρήση από μέλη Δ.Ε.Π. και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Ερευνητικά προγράμματα

1. «Σχέσεις και αλληλεπιδράσεις του Βυζαντίου με τον Δυτικό κόσμο στο πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό πεδίο (11ος-15ος αι.)» (1994 – 1996, σε συνεργασία με Τρ. Μανιάτη-Κοκκίνη και Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου).
2. «Η ταυτότητα της πίστεως ως παράγων σύγκλισης ή απόκλισης στις απόψεις των Βυζαντινών για τους Λατίνους» (1997 - 2000).
3. Ερευνητικό Πρόγραμμα «Ηράκλειτος», στο πλαίσιο του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II [εκπόνηση διδακτορικής διατριβής από την Αγγελική Παπαγεωργίου με θέμα «Ο Ιωάννης Β' Κομνηνός και η εποχή του» (2002 - 2007)].

4. «Βυζαντινός και Δυτικός κόσμος από τον 11ο έως τον 15ο αιώνα», στο πλαίσιο του Ερευνητικού Προγράμματος «Πυθαγόρας Ι» του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ (2004 – 2007, σε συνεργασία με Τρ. Μανιάτη-Κοκκίνη και Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου).
5. «Η βυζαντινή κοινωνία στις βυζαντινές πηγές: χαρακτηρισμοί και κρίσεις των βυζαντινών συγγραφέων για τους συγχρόνους τους κατά τη μέση περίοδο (7ος-12ος αι.). Ιδεολογία και πραγματικότητα» (1999 – 2010).
6. «Ταυτότητα και Ετερότητα στις υστεροβυζαντινές αντιλήψεις για τη Δύση: ρητορικά κείμενα και αλληλογραφία». Επιστημονική Υπεύθυνη της μεταδιδακτορικής έρευνας του Νικόλαου Χρύση, που διεξάγεται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (2012-2015, ΕΣΠΑ-Δράση Εθνικής Εμβέλειας).
7. «Δημογραφικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των πολέμων στο Βυζάντιο από τον 9ο έως τον 12ο αιώνα» (2013)

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Μονογραφίες

- *Ο βυζαντινός «ιερός πόλεμος». Η έννοια και η προβολή του θρησκευτικού πολέμου στο Βυζάντιο* [Ιστορικές Μονογραφίες 10], Αθήνα 1991, σελ. 471.
- *Συνάντηση Ανατολής και Δύσης στα εδάφη της Αυτοκρατορίας. Οι απόψεις των Βυζαντινών για τους σταυροφόρους* [Υλικό, Φυσικό και Πνευματικό Περιβάλλον στον Βυζαντινό και Μεταβυζαντινό Κόσμο 5], Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, Αθήνα 1996, σελ. 66.
- *Περὶ Ἀρετῆς καὶ Κακίας. Οι βυζαντινοί αξιωματούχοι στις ιστοριογραφικές πηγές, Τόμος Α', Πολιτικοί και στρατιωτικοί αξιωματούχοι του 9ου και 10ου αιώνα*, Ηρόδοτος, Αθήνα 2012, σελ. 336.

Άρθρα

- *Χιακά σημειώματα από τα κατάλοιπα του Κωνσταντίνου Αμάντου*, *Παρουσία* 3 (1985) 61-121.
- *Η ιδέα του «ιερού πολέμου» στο Βυζάντιο κατά τον 10ο αιώνα. Η μαρτυρία των τακτικών και των δημηγοριών*, στο: *Κωνσταντίνος Ζ' ο Πορφυρογέννητος και η εποχή του, Β' Διεθνής Βυζαντινολογική Συνάντηση, Δελφοί, 22-26 Ιουλίου 1987*, Αθήνα 1989, σσ. 39-55.
- *Die Kreuzfahrer und die Kreuzzüge im Sprachgebrauch der Byzantiner*, *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 41 (1991) 163-188.

- Άκτα και Θρίαμβοι στο « Έκθεσις της βασιλείου τάξεως». Συμβολή στη μελέτη σχετικών προβλημάτων, *Βυζαντικά* 14 (1994) 395-450 (με 2 πίνακες).
- Το εμπόλεμο Βυζάντιο στις ομιλίες και τις επιστολές του 10ου και 11ου αι. Μία ιδεολογική προσέγγιση, στο: *Το εμπόλεμο Βυζάντιο (9ος-12ος αι.)* [Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, Διεθνή Συμπόσια 4], Αθήνα 1997, σσ. 213-238.
- Michael VII Doukas, Robert Guiscard and the Byzantine-Norman Marriage Negotiations, *Byzantinoslavica* 58 (1997) 251-268.
- Some Remarks on the Fate of Prisoners of War in Byzantium (9th-10th Centuries), στο: *La liberazione dei 'cattivi' tra Cristianità e Islam. Oltre la Crociata e il Ğihād: Tolleranza e Servizio Umanitario*, έκδ. G. Cipollone, Città del Vaticano 2000, σσ. 583-620 (με 7 πίνακες).
- The execution of the forty-two martyrs of Amorion. Proposing an Interpretation, *Al-Masaq* 4/2 (2002) 141-162.
- Iter Hierosolymitanum – Ες Παλαιστίνη πορεία: The Crusader Movement as a European Movement, στο: *The Idea of European Community in History, Conference Proceedings*, εκδ. E. Chrysos, P. Kitromilides, C. Svolopoulos, I, Athens 2003, σσ. 73-90.
- Οι κατακλείδες των επιστολών ως μέσον ανίχνευσης αντιλήψεων των Βυζαντινών (10ος-12ος αιώνας), στο: *Κλητόριον ες μνήμην Νίκου Οικονομίδη, επιμ. Φλ. Ευαγγελάτου-Νοταρά – Τρ. Μανιάτη-Κοκκίνη, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2005, σσ. 177-220 (με 7 πίνακες).*
- The Norman factor in the gradual alienation of East and West, στο: *The Fourth Crusade Revisited. Atti della Conferenza Internazionale nell'ottavo centenario della IV Crociata (Andros, 27 – 30 maggio 2004)*, [Pontificio Comitato di Scienze Storiche, Atti e Documenti 25], Città del Vaticano 2008, σελ. 32-53.
- Η εικόνα των Βουλγάρων και της χώρας τους στις βυζαντινές πηγές του 11ου και 12ου αιώνα, στα *Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου Βυζάντιο και Βούλγαροι (1018-1185)*, Αθήνα, Οκτώβριος 2000 [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, Διεθνή Συμπόσια 18], Αθήνα 2008, σελ.59-89.
- Ληλασία και μεταφορά λαφύρων και κινητών πολιτισμικών αγαθών στη Δύση, στο: *Η Τέταρτη Σταυροφορία και ο ελληνικός κόσμος*, επιμ. Ν. Μοσχονάς [Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών], Αθήνα 2008, σελ. 299-326
- The forty-two martyrs of Amorion by Euodius the Monk, στο: *Christian-Muslim Relations. A Bibliographical History, volume I (600-900)*, εκδ. D. Thomas & Barbara Roggema (with J. P. Monferrer Sala, J. Pahlitzsch, M. Swanson, H. Teule, J. Tolan), Brill, Leiden 2009, σελ. 844-847
- The forty-two martyrs of Amorion by Michael the Synkellos, *ό.π.*, σελ. 628-632
- The forty-two martyrs of Amorion by Sophronios, archbishop of Cyprus», *ό.π.*, σελ. 675-678
- The forty-two martyrs of Amorion (BHG 1212 και BHG 1214c), *ό.π.*, σελ. 636-641
- "Holy war" in Byzantium twenty years later: a question of term definition and interpretation, στο: J. Koder, I. Stouraitis (εκδ.), *Byzantine war ideology between Roman imperial concept and Christian religion, Akten des Internationalen Symposiums (Wien 19.-21. Mai 2011)* [Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Historischw Klasse, Denkschriften, 452. Band, Veröffentlichungen zur Byzanzforschung Band XXX], Wien 2012, σελ. 121-132

- Πίεση από τη Δύση: οι σταυροφορίες, στον συλλογικό τόμο *Βυζάντιο. Ιστορία και Πολιτισμός*, επιμ. Τ. Λουγγής και Ε. Kislinger [υπό δημοσίευση]

Byzantium and the West – the West and Byzantium (ninth-twelfth centuries): focusing on Zweikaiserproblem. An outline of ideas and practices, στον Τιμητικό Τόμο *Ευάγγελου Χρυσού* [υπό δημοσίευση]

- Βιβλιοκρισία-άρθρο του βιβλίου των Ducellier A., Kaplan M., Martin Bernadette avec la collaboration de Françoise Micheau, «Le Moyen Age en Orient. Byzance et l' Islam. Des Barbares aux Ottomans», Paris 1990 στο περιοδικό *Al-Masāq. Studia Arabo-Islamica Mediterranea* 7 (1994) 267-278.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Β' Συνάντηση Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου (Αθήνα 1999), Πρακτικά (σε συνεργασία με Τρ. Μανιάτη-Κοκκίνη).

Ρωσία και Μεσόγειος Πρακτικά Α' Διεθνούς Συνεδρίου (Αθήνα, 19-22 Μαΐου 2005) [Ιστορήματα 2], Αθήνα 2011 (με τις Όλγα Κατσιαρδή-Hering, Κατερίνα Γαρδίκια και συνεργασία με Μικέλα Σκούντζου).

Εῶα καὶ Ἑσπέρια τόμοι 1(1993) - 8 (2008-2012) [σε συνεργασία με την Τρ. Μανιάτη-Κοκκίνη (1993-2004, 2012) και τη Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου (2005 -2010)]

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

1. Ελληνική Επιτροπή της Association Internationale des Études Byzantines (www.byzantinestudies.gr).
2. Society for the Study of the Crusades and the Latin East.
3. Society for the Medieval Mediterranean.
4. Εταιρεία Έρευνας των Σχέσεων του Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού με τη Δύση (<http://www.eesmned.gr>) ιδρυτικό μέλος, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου (Γενική Γραμματέας, Αντιπρόεδρος, Ταμίας, Πρόεδρος).
5. Εταιρεία Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μελετών.
6. Ελληνική Ιστορική Εταιρεία.
7. Εταιρεία Στερεοελλαδικών Μελετών.